

Kommunal popsång ger ingen välfärd

Svenska Dagbladet den 7 februari 2014

I julas möttes flygresenärer som landade i Skellefteå av julklappar på bagagebandet: Surfplattor, flygbiljetter, ostar och dammsugare. Det låter som ett PR-knep från det lokala näringslivet. Det var i själva verket ett kommunalt påfund för att skapa "positiva associationer" kring kommunen.

Händelsen fick ingen större nationell uppmärksamhet, förmodligen för att andra kommuner genomfört både konstigare och dyrare jippon för skattemedel. Martin Borgs bok "365 sätt att slösa med dina skattepengar" röjer undan eventuella tvivel på den punkten: Skattemedel har bland annat finansierat specialuppsydda tänkarhattar i Laholm och en dimmaskin för en rondell i Landskrona. (Tänkarhattarna var åtminstone inte trafikfarliga).

Det främsta problemet med dessa tilltag är inte att de kostar skattemedel. Problemet är att de signalerar bristande förståelse för vad kommunen bör göra för att främja invånarnas välfärd. I grunden är förhoppningen ofta att kommunen får PR och lockar till sig invånare, gärna av det välutbildade och skattebetalande slaget. Men de åtråvärda skattebetalarna lockas inte av ytliga jippon, och de kommunala beslutsfattarna lägger tid och energi på fel saker.

Samhällsekonomiskt sett har Sverige en utmärkt kommunallag. Enligt denna är kommunernas uppgift att skapa välfärd för dem som bor i kommunen, inte att locka nya människor att flytta dit. Ett tydligt fokus på tillgänglighet och kvalitet i barnomsorg, skola och äldreomsorg vore således ett bättre sätt att skapa positiva associationer kring en kommun.

Dessutom har både ekonomisk och statsvetenskaplig forskning under lång tid pekat ut kvaliteten på de offentliga institutionerna som en av de viktigaste faktorerna för ekonomisk utveckling och välfärd på lång sikt. Översatt till konkret kommunalpolitik kan detta betyda snabb och effektiv hantering av exempelvis bygglov, serveringstillstånd och barnomsorgsköer. Framför allt innebär det att dessa frågor ska hanteras opartiskt, enligt transparenta regelverk och utan inslag av svågerpolitik och godtycke. Det kan också betyda att stadsplaneringen är flexibel och bidrar till fungerande konkurrens mellan olika butikskedjor.

Åtgärder för effektiv och opartisk kommunal byråkrati ger sannolikt inte samma omedelbara mediegenomslag som när exempelvis Katrineholm tog fram en kommunal popsång. Institutionell kvalitet känns onekligen en smula abstrakt i jämförelse med exempelvis Storsjöodjurscenter i Svenstavik där kameror riggats upp för att visa Storsjöns vattenliv live. Men på lite sikt gör det betydligt större nytta för kommuninvånarnas välfärd.

Andreas Bergh

Docent och välfärdsforskare vid Institutet för Näringslivsforskning och Ekonomihögskolan i Lund.